

Kumppanuusvanhemmaksi

Kumppanuusvanhemmuus lapsiperheellistymisen muotona

**Verkkoluento Simpukka-viikolla
29.4.2025**

Kaisa Niittynen
erityisasiantuntija
Sateenkaariperheet ry

Termistöä

Kumppanuusvanhemmuus: Kumppanuusvanhemmuus on suunniteltua ja jaettua vanhemmuutta, jossa vähintään kaksi henkilöä ilman keskinäistä rakkaussuhdetta ryhtyy yhteisestä sopimuksesta vanhemmiksi yhteiselle lapselle.

Vanhemmuuskumppani: Kumppanuusvanhemmat ovat toisilleen vanhemmuuskumppaneita.

Kumppanuusperhe: Kumppanuusvanhempien ja heidän laps(i)ensa muodostama perhe.

Apilaperhe: Kumppanuusperhe, jossa on kolme tai useampia vanhempia.

Kolmiapilaperhe: Kumppanuusperhe, jonka perustavat kolme vanhempaa, esimerkiksi pariskunta ja itsellinen ihminen.

Neliapilaperhe: Kumppanuusperhe, jonka perustavat neljä vanhempaa, esimerkiksi kaksi pariskuntaa.

Co-parenting: Englanninkielinen vastine kumppanuusvanhemmuudelle. Käytetään laajasti myös eron jälkeisestä vanhemmuudesta.

Termistöä 2.

Cis: Henkilö, joka kokee syntymässä määritellyt sukupuolen omakseen

Trans: Henkilö, joka ei koe syntymässä määriteltyä sukupuolta omakseen

Muunsukupuolinen: Kokee olevansa jotakin muuta kuin mies tai nainen: jotain siltä väliltä, ei mitään sukupuolta, ei selkeästi jotakin sukupuolta

Sukupuolivähemmistö: Ihmiset, jotka eivät koe syntymässä määriteltyä sukupuolta omakseen

Seksuaalivähemmistö: Ihmiset, jotka voivat tuntea romanttisia tunteita tai vetoa omaan sukupuoleen

Sateenkaari-ihmiset: henkilöt, jotka kuuluvat seksuaali- ja/tai sukupuolivähemmistöön

Sateenkaariperheet ry

- Perhe-, ihmisoikeus- ja lastensuojelujärjestö
- Sateenkaariperheiden, kumppanuusperheiden ja niistä haaveilevien järjestö
- Edunvalvontaa, vaikuttamista, kouluttamista
- Ennakkovalmennus kumppanuusvanhemmuuteen –kurssi kaksi kertaa vuodessa
- Vanhemmuuskumppanin hakupalvelu nettisivuilla
- Kattavat tieto- ja lomakepaketit verkossa
- Neuvonta
 - Puhelimitse
 - Sähköpostilla
 - Kasvotusten
 - Somessa
- Vertaistoimintaa paikallisesti ja valtakunnallisesti

Kumppanuusvanhemmuus

- Vähintään kaksi henkilöä jakaa vanhemmuutta alusta alkaen ilman rakkaussuhdetta
- Suunnitelmallista, sopimiseen ja yhteiseen haluun ja toiveeseen perustuvaa
- Vain kaksi voi olla virallisia juridisia vanhempia, useampi huoltajia, kasvattajia, tosiasiallisia vanhempia
- Useimmiten kaksi kotia, mutta voi olla myös yksi koti, paritalon molemmat puolet, kommuuni tms.

Kumppanuusvanhemmaksi

Kumppanuusvanhemmaksi

- Ketkä?
 - Sateenkaari-ihmiset
 - Uusperheet
 - Itselliset ihmiset
 - Merkittävä osa yli 35-vuotiaita
- Kenen kanssa?
 - Entuudestaan ystävät
 - Kumppanuusvanhemmuustapahtumista toisensa löytäneet
 - Treffipalstoilla tai muuten tarkoituksella toisiinsa tutustuneita
- Miksi?
 - Halu jakaa vanhemmuuden iloja ja vastuuta
 - Halu mahdollistaa vanhemmuus jollekin toiselle
 - Voimavarat
 - Tukiverkostot ja laajempi lähipiiri
 - Useampi roolimalli
 - Osalle miehistä ainoa vaihtoehto

Sopimuksellisuus

- Ketkä ovat lapsen
 - tosiasiallisia vanhempia
 - biologisia vanhempia
 - juridisia vanhempia
 - Huoltajia
 - Muita tärkeitä aikuisia
- Miten lapsen asioista sovitaan
- Kuinka läheistä perhe-elämää haetaan
- Miten haastavissa tilanteissa toimitaan
- Miten elatus hoidetaan
- Miten lapsi missäkin

Aiesopimus

- Kaksiosainen
 - Suunnitelma lapsen alulle saattamisesta
 - Pelisäännöt
- Tärkeä keskustelun ja tutustumisen apuväline
- Luo pohjan sopimukselle huollosta, tapaamisesta ja elatuksesta
- Hyödyllinen väline, johon palata yhä uudelleen
- Kertoo, mihin ollaan alkujaan sitouduttu, mitä sovittu
- Tärkeää että sisältää, kuinka muutoksia tehdään, miten asioista lapsuusvuosien aikana sovitaan, kuinka ristiriitoja ratkotaan
- Ei ole täytäntöönpanokelpoinen, mutta siviilioikeudellisesti pätevä

Haavoittuvuudet

- Lainsäädännön puutteellisuus
- Syrjintä, perheen tarpeiden tunnistamattomuus
- Hätiköiminen
- Suostuminen johonkin vastoin tahtiaan
- Tunnetaidot
- Vuorovaikutustaidot
- Vanhemmuuden tuomat muutokset
- Avun hakeminen
- Ulkopuolelta kohdistetut paineet

Vahvuudet

- + Vanhempien voimavarat ja jaksaminen
- + Ajankäyttö
- + Vanhemmuuden ja vastuun jakaminen
- + Roolimallien/hoivaajien määrä
- + Taloudellinen turva
- + Tukiverkosto
- + Tarkka ja perusteellinen suunnittelu
- + Hyvä tahto
- + Vahva sitoutuminen

Kumppanuusvanhemmuus voi sopia sinulle, jos olet halukas...

- käsittelemään omia tunteitasi ja kehittymään tunteiden ilmaisussa
- sietämään omaa ja lapsen ikävää, kateutta ja muita ei-niin-helppoja-tunteita
- sitoutumaan uuteen ihmissuhteeseen vanhemmuuskumppani(e)n kanssa • työskentelemään luottamuksen, toimivan keskustelukulttuurin ja kaikkien hyvinvoinnin eteen
- jakamaan kasvatusvastuun useamman ihmisen kesken
- jakamaan vanhemmuuteen ja lapseen liittyviä asioita
- kuuntelemaan toista vanhempaa ja tukemaan häntä
- viettämään aikaa myös ilman lasta ja aktiivista vanhemmuutta

Lapsi alulle

- Koti-inseminaatio on yleisin tapa saada raskaus alulle
 - Osalle ainoa mahdollisuus taloudellisesti
 - Tarvitaan vain ruisku/kuukuppi/muu, astia ja ovulaatiotestejä oikean ajankohdan selvittämiseen
- Koti-inseminaatio ei tarkoita yhdyntää, mutta jos kaikki osapuolet haluavat saattaa lapsen alulle yhdynnän kautta, ei se tietenkään ole kiellettyä.
- Yhä useampi hakeutuu hedelmöityshoitoihin
 - Julkinen puoli ei hoida
 - Yksityisellä isän rooli usein valittavissa
 - Tunnettu lahjottaja, jonka isyys tunnustettavissa
 - Isä yhteisellä hoitosuostumuksella

Lisätietoja

- <https://kumppanuusvanhemmaksi.fi/>
- <https://sateenkaariperheet.fi/>
- Kaisa Niittynen
050-321 7976
kaisa.niittynen@sateenkaariperheet.fi
- neuvonta@kumppanuusvanhemmaksi.fi

Saatavilla olevia materiaaleja

- Esitteitä
 - Perheiden kanssa työskenteleville ammattilaisille
 - Kumppanuusvanhemmuudesta perhemuotona kiinnostuneille
- Sopimusohjia
 - Aiesopimuksen mallirungot: suunnitelma lapsen alulle saattamisesta ja pelisäännöt. Lisäksi esimerkkisopimuksia
 - Aiesopimus siittiöiden lahjoittajan kanssa
 - (Oheis)huoltajuushakemusmalli
- Oma prosessia arvioimaan
 - Toivekysely
 - Vanhemmuuskumppanuuden roolikartta
- Vanhemmuuskumppaniin tutustumis- ja yhteensopimismateriaaleja
 - Arvokysely
 - Ystäväkirja
 - Tutustumista syventäviä kysymyksiä
 - Vanhemmuuskupla-kortit

